

Punkt nr. 21 - Bispebjerg Hospital - Fondsdonation til projekt for renovering af haveanlæg mellem de fredede pavillonbygninger

Bilag 1 - Side -1 af 6

Nyt Hospital Bispebjerg

Bispebjerg Bakke 23
Indgang 20 C
DK - 2400 København NV

18. april 2018

www.bispebjerghospital.dk

A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers
Fond til almene Formaal
Esplanaden 50
1098 København K

Fondsansøgning til Bispebjerg Hospitals helende haver

Indhold

Resumé	2
Baggrund	2
Vinderforslaget	4
Økonomi	4
Tidsplan	5
Proces	5
Perspektiv	5
Fremtidssikring	6
Fortrolighed	6
Bilagsoversigt	6

Punkt nr. 21 - Bispebjerg Hospital - Fondsdonation til projekt for renovering af haveanlæg mellem de fredede pavillonbygninger

Bilag 1 - Side -2 af 6

Resumé

Bispebjerg Hospital ønsker at renovere de grønne og rekreative områder, så der skabes optimale rammer for både liv og ro til gavn og glæde for patienter, medarbejdere og byens borgere. Et af indsatsområderne for renoveringen er det 100-årige haveanlæg af landskabsarkitekten Edvard Glæsel, der ligger placeret mellem arkitekten Martin Nyrops fredede pavillonbygninger.

I perioden 23. oktober 2017 – 6. marts 2018 blev der afholdt en konkurrence af A.P. Møller Fonden i samarbejde med Region Hovedstaden med det formål at undersøge muligheder for at give Bispebjerg Hospitals fredede haver nyt liv.

Vinder af konkurrencen blev Erik Brandt Dam Arkitekter og Charlotte Skibsted.

Hospitalet søger med denne ansøgning om økonomisk støtte til virkeliggørelse af vinderprojektet af konkurrencen.

Baggrund

Bispebjerg Hospital er under forandring og udvikles frem mod 2025 til et moderne storbyhospital. Det overordnede projekt er Nyt Hospital Bispebjerg. Det dækker over byggeriet af et nyt stort Akuthus, Parkeringshus, Laboratorie- og Logistikbygning samt renovering af de eksisterende bygninger. Disse projekter finansieres af midler fra Statens Kvalitetsfond samt Region Hovedstaden.

De grønne områder er en vigtig del af Bispebjerg Hospitals identitet, og selvom de kan bruges i dag, er haveanlægget præget af tidens tand og trænger til et kærligt løft. Da størstedelen af hospitalets grønne områder ikke er en del af de store byggeprojekter, er det vores ønske, at også udearealerne bliver opdaterede, så de fortsat kan understøtte hospitalets virke. Et løft til de grønne områder vil skabe daglig glæde for både patienter, pårørende, medarbejdere og byens borgere, som færdes på området hver dag.

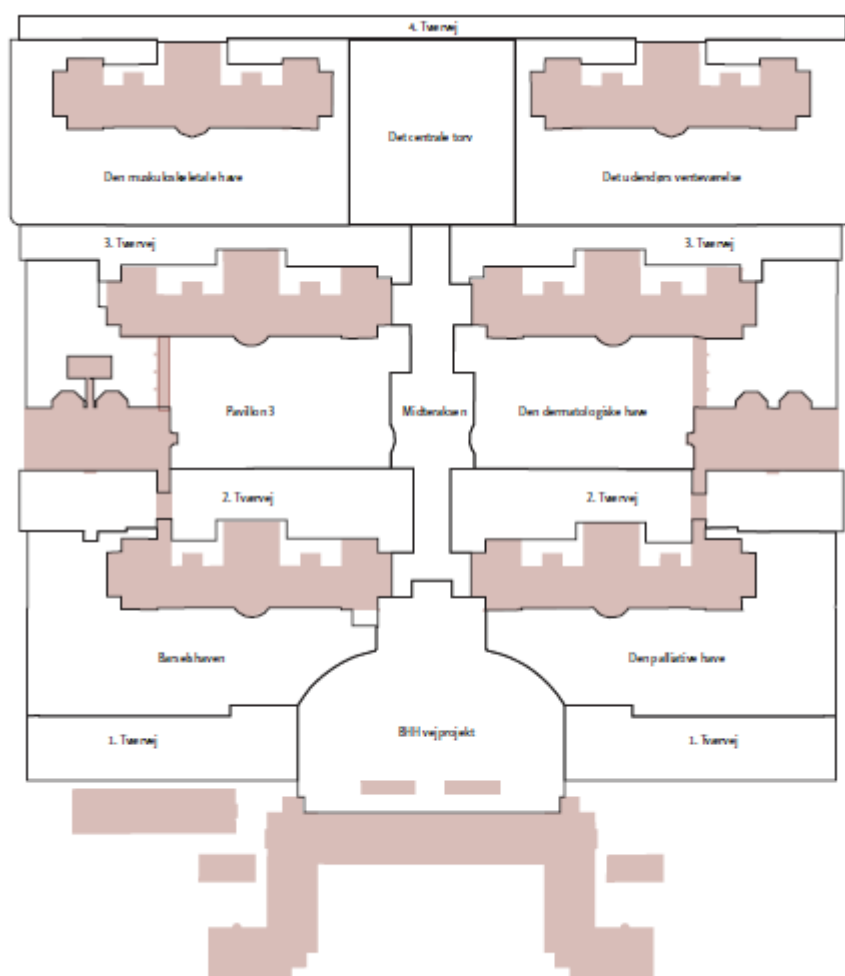
Omfang

Området der søges om økonomisk støtte til, omfatter haverne mellem pavillonerne anlagt 1907-15 efter plan af Edvard Glæsel. Området er afgrænset af Ebba Lunds Vej, 4. tværvej, Nielsine Nielsens Vej og 1. tværvej, i alt ca. 42.000 m², hvoraf ca. 30.500 m² er haverum, herunder trappeanlæg og faste belægninger delvis over tunneller, hvor belægninger ikke umiddelbart kan erstattes af beplantninger.

Området grænser op til byggefeltet for det nye hospital, herunder også landskabsprojektet i forbindelse med dette. Der er derfor også fokus på at medtænke overgange til og interaktionen med det nye landskabsområde for det nye hospital. Området kaldet "Det centrale torv" som er overgangen mellem det nye og det historiske område er derfor tænkt som det område, der integrerer det nye og det gamle.

Punkt nr. 21 - Bispebjerg Hospital - Fondsdonation til projekt for renovering af haveanlæg mellem de fredede pavillonbygninger

Bilag 1 - Side -3 af 6

Formål og Mål

Det er i dag bevist, at der kan anlægges haver med særlig terapeutisk virkning. Denne viden lå allerede implicit i Edward Glæsels haveanlæg fra 1913. En revitalisering af de fredede haver vil være et vigtigt skridt i at bevare den særlige stemning på Bispebjerg Hospital, og vil være til glæde og gavn for mange.

Glæsels haver er i dag udfordret af de mange ændringer, der er foretaget på hospitalets grund gennem de seneste 100 år. Ændringerne har ikke styrket ideen med de helende haver og med renoveringen ønsker vi derfor at genskabe den terapeutiske værdi, som landskabsarkitekten Edward Glæsels fredede haver tilførte området.

Vi søger således at styrke både den helende værdi og fredningsværdierne, ikke ved at genskabe haverne 1:1, men ved at etablere et haverum, der både tager udgangspunkt i Glæsels haveplaner og samtidig peger frem mod det nye hospital anno 2025 og videre ind i fremtiden.

Målet for restaurering og revitalisering af haveanlægget er, at det:

- gøres tilgængeligt for alle med løsninger udført med forståelse for de eksisterende kulturhistoriske og arkitektoniske værdier

Punkt nr. 21 - Bispebjerg Hospital - Fondsdonation til projekt for renovering af haveanlæg mellem de fredede pavillonbygninger

Bilag 1 - Side -4 af 6

- får styrket sin funktion som helende omgivelser for hospitalets brugere, samtidig med at fredningsværdierne tydeliggøres
- fungerer som et internationalt eksempel på bevaring og udvikling af et fredet haveanlæg
- klimasikres, uden at fredningsværdierne forringes

Vinderforslaget

Det var en enig dommerkomite, der pegede på Erik Brandt Dam og Charlotte Skibsted som vindere af konkurrencen. Og begrundelsen lød blandt andet, at forslaget *”udmærker sig ved en klar fremstilling, tilbundsgående analyse og anskuelige handlingsforslag. Forslaget har grundigt og overbevisende redegjort for, hvordan man helt ned i detaljen vil arbejde med anlæggets beplantninger, herunder artsmæssige redegørelser for etapevise udskiftninger af træer i mistrivsel. Den detaljerede udformning af den valgte tematiske have viser stor indlevelse i Glæsels tankegang.”*

Forslaget viser stor forståelse for de eksisterende kulturhistoriske og arkitektoniske værdier og har således en klar og velformuleret restaureringsholdning, hvor der arbejdes med originalsubstansen, så ideerne fra den oprindelige plan kommer til udfoldelse både som rekonstruktion, gendigtning og underliggende inspiration for de nye elementer, der introduceres af programmet.

Forslaget demonstrerer en stor indsigt i områdets helende funktion for hospitalets brugere og forståelse for, hvordan man balancerer de nye funktionskrav med de beskrevne fredningsværdier. Dommerkomiteen fremhævede bl.a., at *”Hævelse af plateauer og enkelte murgennembrydninger for at fremme tilgængeligheden er relativt enkle og stilfærdige indgreb. I haverne foran pavillonerne arbejdes der videre med Glæsels hovedanslag. Dette styrker aflæseligheden i anlægget og oplevelsen af den oprindelige idé og struktur, og samtidig løses de nye funktionskrav på en både indlevet og realistisk måde.”*

Økonomi

Anlægsoversigt

Anlægsoversigt, jfr. konkurrenceforslag inkl. UF	kr. 37.334.071
Arkitekt-, landskabsarkitekt- og ingeniørarbejder udføres i totalrådgivning	
Totalrådgiverhonorar 14,7% af anlægsoverslag	<u>kr. 5.488.108</u>
Budget ekskl. moms	<u>kr. 42.822.179</u>

Budget

Den samlede anlægssum til gennemførelse af vinderforslaget inkl. honorar til rådgivere* er opgjort til 42.822.179 kr. ekskl. moms (der er momsfradrag for projektet).

Der er i vinderprojektet indtænkt 1. tværvej, herunder forplads omkring bygning 20 (1. Tværvej og ”BBH vejprojekt”) samt fortov på Ebba Lunds vej og Nielsine Nielsens vej. Vinderprojektet går således ud over den oprindelige konkurrencefelt, men samler ved sit projekt de fredede haver til det omkringliggende hospital.

Punkt nr. 21 - Bispebjerg Hospital - Fondsdonation til projekt for renovering af haveanlæg mellem de fredede pavillonbygninger

Bilag 1 - Side -5 af 6

Bispebjerg Hospital har mulighed for at dække denne del ved egne midler 9.022.179 kr. og søger således **33.800.000 kr. til gennemførelse af vinderforslaget.**

*Forudsætninger som Kloakering og håndtering af evt. forurening er en bygherreleverance, ligesom landinspektør måling og geotekniske målinger er det. Det forudsættes endvidere at eksisterende bærelag genanvendes.

Tidsplan

For at sikre et fornuftigt og optimeret tidsforløb, er det vurderet, at projektet med fordel kan opdeles i 4 temaer:

- De seks haver ved pavillonerne
- Midteraksen
- Tværvejene
- Fortovene i længdevejene ind mod pavilloner

Haver og midterakse udbydes og udføres samtidigt, ligesom tværveje og fortov udbydes og udføres samtidigt.

Projekteringsperioden vurderes til 14-18 måneder. Realisering vurderes til at vare 18-24 måneder. Den samlede projektering og realisering estimeres således til 3 år.

Renoveringen af de fredede haveanlæg kan foretages uafhængigt af nybyggerierne på hospitalets område.

Proces

Dialog og samarbejde med forskellige interessentgrupper er nødvendig for at lykkes, ikke bare med at udvikle og planlægge optimalt, men også for at langtidssikre en optimal drift og vedligehold af haverne.

Der vil således både skulle samarbejdes med eksterne parter som fredningsmyndigheder og kommune samt interne parter som hospitalsledelse og driftsansvarligt personale.

Perspektiv

Med fokus på haverne vil vi åbne hospitalets område op mod den omkringliggende by, så byens borgere og gæster i langt højere grad bliver inviteret ind på hospitalets område. Mere liv i de grønne arealer vil kunne modvirke den isolering, der kan opleves som patient på et hospital og haverne vil igen kunne bidrage som en del af helbredelsen for hospitalets patienter. I haverne på Bispebjerg opleves en særlig ro midt i byen, som er sjælden – i særlig grad i Københavns Nordvest-kvarter – og som derfor er vigtig at bevare og passe på.

Bispebjerg Hospital stiler højt med dette projekt. Vi ønsker at give Københavns Nordvest-kvarter en grøn lunge. Samtidig ønsker vi at skabe en destination både lokalt, nationalt og internationalt.

Punkt nr. 21 - Bispebjerg Hospital - Fondsdonation til projekt for renovering af haveanlæg mellem de fredede pavillonbygninger

Bilag 1 - Side -6 af 6

Det skal være et offentligt område hvor der kan opleves havekunst langt ud over det sædvanlige, en historisk kulturarv, og et vigtigt indblik i hvordan forskellige grønne områder kan bidrage til et varieret liv omkring et hospital. Bispebjerg har som område en masse at byde på og det skal synliggøres. Fra Lersø parken i syd, Bjørn Nørgaards Bispebjerg Bakke, Bispebjerg Hospital, Grundtvigskirken samt Bispebjergs flotte kirkegård som leder ned mod Utterslev moses frodige område i nord.

Fremtidssikring

I forbindelse med en renovering af det fredede haveanlæg vil der blive udarbejdet en detaljeret drift- og vedligeholdelsesplan. Dette vil ske i samråd med Slots- og kulturstyrelsen og hermed sikre, at fremtidig drift og vedligehold vil kunne sikres at være inden for disse fastsatte rammer, således at haverne også fremover bevarer deres værdi.

Vinderforslaget og processen omkring dets realisering er planlagt således, at hospitalet ved dets nuværende driftspersonale kan og vil varetage den fremtidige nødvendige drift og vedligeholdelse af de fredede haver - også efter at vinderforslaget er implementeret.

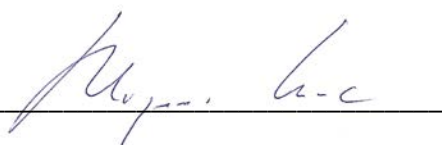
Fortrolighed

Konkurrencen og alt materiale, der udarbejdes i forbindelse med den, er med A.P. Møller Fonden aftalt værende fortroligt, indtil der gives skriftlig besked om andet.

Som følge af den aftalte fortrolighed, kan Regionsrådet derfor først efterfølgende godkende et evt. donationstilsagn fra A.P. Møller Fonden. Ved et positivt udfald af denne ansøgning, skal Regionen derfor efterfølgende igennem en godkendelsesproces i Regionsrådet, inden donationen endeligt kan modtages.

På vegne af Region Hovedstadens Nyt Hospital Bispebjerg

18-04-2018

Dato **Mogens Kornbo**
Direktør, Center for Ejendomme

Bilagsoversigt

Bilag 1: Vinderforslaget fra Erik Brandt Dam Arkitekter og Charlotte Skibsted Landskabsarkitekter

Bilag 2: Dommerbetænkning Bispebjergs Helende Haver